

Historie- og danskfaglige spørgsmål til Mick Øgendahl og Johannes V. Jensen

Johannes V. Jensen skrev bl.a. om landbefolkningens vilkår og tilværelsesopfattelser i fx *"Himmerlandshistorier"*. Det var nyt, at almindelige mennesker spillede en rolle i kunst og litteratur (Det folkelige Gennembrud). I to kilder (a og b) nedenfor åbnes op for bybefolkningens vilkår.

1) Beskriv Christian Holsts livsvilkår på Nørrebro i København i slutningen af 1800-tallet i interviewet herunder:

Kilde a

"Jeg er født i 1875 i Klerkegade, men i 1878 flyttede vi til Kapelvej på Nørrebro. Vi fik en to-værelses lejlighed med udsigt over Assistens Kirkegård, en god lejlighed til 13 kroner om måneden. At der af en ugeløn på 18 kroner til 8 munde blev smalhals i huset er indlysende, og pengene kom ikke ubeskåret hjem, da far jo godt kunne lide en snaps. Om fredagen, når far kom sent hjem, kunne der udspille sig følgende replikskifte mellem far og mor:

-"Men kommer du først nu, Julius, du ved, vi har ikke spor i huset."

-"Ja, ja, mutter, jeg har da de 13 kroner." Husværten, der også var købmand, fik de 13 kroner, tre kroner i afdrag på huslejen og 10 kroner på bogen. Så kunne vi købe på kredit resten af ugen.

Når det så sort ud med pengene, gik mor så til pantelåneren med sin dyne, som hun havde fået med fra sit barndomshjem. Den skulle så indløses igen, og for at hjælpe til, måtte alle vi børn, efterhånden, som vi blev ti år, have bypladser.

Min skolegang begyndte i Kapelvejens Skole, og det er ikke just lyse minder, jeg har fra den tid. Vi var som regel 33 drenge i klassen, der alle kom fra "Rabarberlandet", der lå omkring Rantzausgade. Vi var proletarbørn alle til hobe, og når der skulle vælges drenge til middagsspisning på skolen, meldte vi os alle. Der kunne dog kun tages 6, og der kom jeg ikke i betragtning, da far havde arbejde. Af og til var der dog mad til overs, og så fik jeg det også.

I skolen blev der lagt vægt på dansk og religion. Men også gymnastik og svømning var vigtige fag. Til svømning blev vi stillet op foran skolen klokken fire, også gik det den lange vej til soldaternes badeanstalt, der hvor frihavnen ligger, en lang tur fra Kapelvej over Nørre Fælled, Østerbro og Kastelvej. Vi gik alle i bare ben, og når svømningen var færdig klokken seks, var vi skrupsultne, så på den lange vej hjem tiggede vi brød hos alle bagere og høkere.

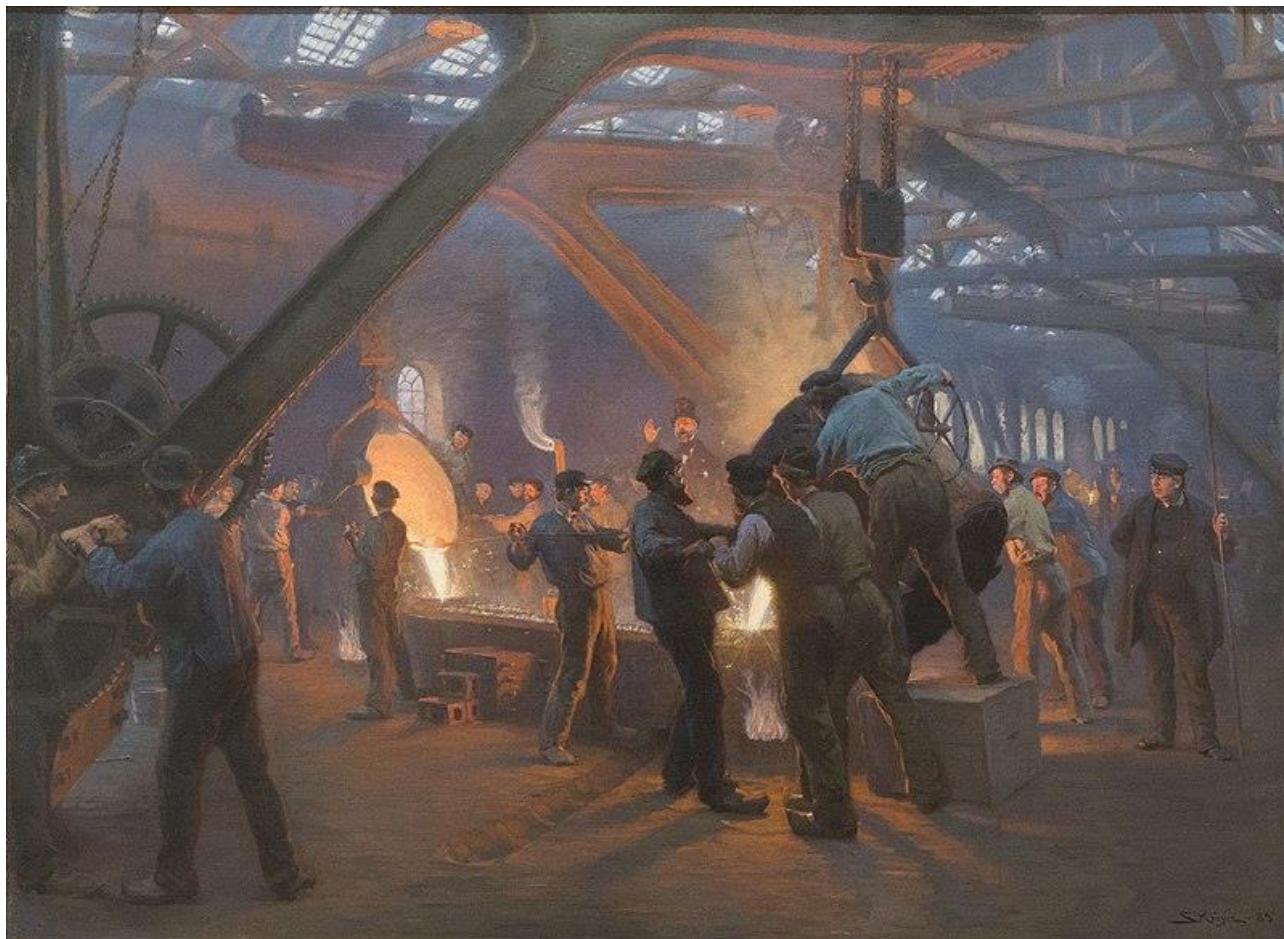
En gang, da far mistede sit arbejde, så det sort ud hjemme hos os. Så bortadopterede vi min lillebror, Viktor, der kun var to år. Et velstående par kom på besøg hos os, og enden på det blev, at de tog Viktor med. De havde masser af tøj med til ham, og han blev klædt på som en prins, men da de var kørt om hjørnet ved Korsgade, brød mor sammen, og både hun og vi andre græd i samfulde tre dage. Den fjerde dag kunne vi ikke holde det ud mere. Far fik Viktors gamle tøj under armen. Han tog ud til adoptivforældrene og bad om drengen. De blev rasende og flåede hver en stump af det nye tøj af drengen. Far gav ham det gamle tøj på, tog ham i hånden og vendte hjem med ham. Da blev der glæde igen i hjemmet. "

(*"Ind i historien III"*, O.Ries m.fl., 4.udg. 2008)

Johannes V. Jensen var også fascineret af den nyeste teknik, og ville nok have været vild med fabrikshallens forening af teknisk kunnen og maskin- og muskelkraft i oliemaleriet (kilde b).

2) Analysér billedet: Hvilke virkemidler gør P.S. Krøyer brug af i kompositionen, farvevalg og personskildring og hvilken stemning ønsker han også at formidle?

Kilde b

P.S. Krøyer: Fra Burmeister og Wains jernstøberi, 1885 - Wikimedia Commons

*Morten Wiell Buttenschøn
Pædagogisk konsulent i historie og samfundsfag
CFU, Københavns Professionshøjskole
Marts 2019*